

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

17 ianuarie 2019*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Regulamentul (UE) nr. 650/2012 – Articolul 65 alineatul (2) – Certificat european de moștenitor – Solicitarea unui certificat – Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 – Caracter obligatoriu sau facultativ al formularului elaborat în temeiul articolului 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014”

În cauza C-102/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Köln (Tribunalul Regional Superior din Köln, Germania), prin decizia din 6 februarie 2018, primită de Curte la 13 februarie 2018, în procedura inițiată de

Klaus Manuel Maria Brisch

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din doamna C. Toader (raportoare), președintă de cameră, și domnii L. Bay Larsen și M. Safjan, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul spaniol, de S. Jiménez García, în calitate de agent;
- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér, de G. Koós și de A. Pokoraczki, în calitate de agenți;
- pentru guvernul finlandez, de S. Hartikainen, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin și de M. Heller, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107) și a articolului 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul nr. 650/2012 (JO 2014, L 359, p. 30).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri inițiate de domnul Klaus Manuel Maria Brisch, în calitate sa de executor testamentar al defunctei doamne Maria Therese Trenk, la Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln, Germania), în scopul obținerii unui certificat european de moștenitor.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 650/2012

- 3 Potrivit considerentului (59) al Regulamentului nr. 650/2012, obiectivul general al acestui regulament este recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materie de succesiuni.
- 4 Articolul 62 din regulamentul menționat, intitulat „Crearea unui certificat european de moștenitor”, prevede la alineatul (1):

„Prezentul regulament creează un certificat european de moștenitor (denumit în continuare «certificatul»), care este emis spre utilizare într-un alt stat membru și care produce efectele enumerate la articolul 69.”
- 5 Articolul 65 din același regulament, intitulat „Solicitarea unui certificat”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Certificatul este emis la cererea oricărei persoane menționate la articolul 63 alineatul (1) (denumită în continuare «solicitantul»).

(2) În scopul prezentării cererii, solicitantul poate utiliza formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 81 alineatul (2).”
- 6 Articolul 65 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012 precizează că cererea de emitere a unui certificat trebuie să conțină informațiile enumerate la această dispoziție, în măsura în care solicitantul le deține și în măsura în care ele sunt necesare autorității emitente pentru a atesta elementele pe care solicitantul dorește să le ateste, și trebuie să fie însoțită de toate documentele pertinente, fie în original, fie sub formă de copii care îndeplinesc condițiile necesare pentru a le stabili autenticitatea.
- 7 Potrivit articolului 66 alineatul (1) din acest regulament:

„La primirea cererii, autoritatea emitentă verifică informațiile și declarațiile solicitantului, precum și documentele și celelalte mijloace de probă furnizate de acesta. Aceasta efectuează anchetele necesare pentru verificarea respectivă, din oficiu, atunci când acest lucru este prevăzut în propria legislație sau atunci când este autorizat de aceasta sau îl invită pe solicitant să furnizeze orice alte dovezi pe care le consideră necesare.”

- 8 Articolul 67 din regulamentul menționat, intitulat „Eliberarea certificatului”, prevede la alineatul (1):
- „Autoritatea emitentă eliberează fără întârziere certificatul, în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul capitol, atunci când elementele care trebuie certificate au fost stabilite în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile unor elemente specifice. Aceasta utilizează formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 81 alineatul (2).”
- 9 Articolul 80 din același regulament are următorul cuprins:
- „Comisia adoptă acte de punere în aplicare privind stabilirea și modificarea ulterioară a atestatorilor și a formularelor menționate la articolele 46, 59, 60, 61, 65 și 67. Respectivul act de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 81 alineatul (2).”
- 10 Articolul 81 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012 prevede:
- „Comisia este asistată de un comitet. Acesta este un comitet în sensul [Regulamentului (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO 2011, L 55, p. 13)].”

Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014

- 11 Articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014 prevede:
- „Formularul care trebuie utilizat pentru solicitarea [unui certificat], menționat la articolul 65 alineatul (2) din [Regulamentul nr. 650/2012], este formularul nr. IV, prevăzut în anexa 4.”
- 12 În conformitate cu partea „Aviz în atenția solicitantului” a formularului nr. IV din anexa 4 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014:
- „Acest formular cu caracter neobligatoriu poate facilita strângerea informațiilor necesare pentru emiterea [certificatului] [...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 13 Doamna Trenk, resortisantă germană, a cărei ultimă reședință obișnuită a fost la Köln (Germania), a decedat la 2 iunie 2017. Soțul, părinții și fratele acesteia au decedat înaintea ei. Întrucât nu a avut copii, singurii săi moștenitori încă în viață sunt descendenții defunctului său frate. Doamna Trenk deținea bunuri situate în Germania, în Italia și în Elveția.
- 14 Prin testamentul notarial din 17 decembrie 2014, deschis la 1 august 2017, doamna Trenk a revocat testamentele sale notariale anterioare, a desemnat ca legatar unic Congregazione Benedettina Sublacenze, cu sediul la Roma (Italia), și l-a numit pe domnul Brisch drept executor testamentar.
- 15 În temeiul articolului 65 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, domnul Brisch, pe baza unui act notarial din 11 octombrie 2017, a introdus la data de 16 octombrie 2017 la Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln) o cerere având ca obiect obținerea unui certificat privind bunurile defunctei situate în Italia, fără a utiliza formularul nr. IV prevăzut în anexa 4 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014 (denumit în continuare „formularul nr. IV”).

- 16 Prin scrisoarea din 23 octombrie 2017, Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln) a solicitat domnului Brisch să utilizeze formularul nr. IV și să îl depună la dosarul privind cererea de emitere a certificatului. Prin scrisoarea din 7 noiembrie 2017, acesta a refuzat să se conformeze respectivei cereri, susținând că are posibilitatea, iar nu obligația de a utiliza acest formular. Prin ordonanța din 16 noiembrie 2017, instanța menționată a respins cererea de emitere a certificatului pentru motivul că domnul Brisch nu a utilizat formularul nr. IV și, prin urmare, această cerere nu a fost depusă cu respectarea condițiilor de formă.
- 17 La 2 decembrie 2017, domnul Brisch a introdus o cale de atac la Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln), susținând că reiese atât din articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, cât și din formularul nr. IV însuși că utilizarea acestuia este facultativă. El arată de asemenea că această interpretare este confirmată de dispozițiile articolului 67 alineatul (1) a doua teză din acest regulament, din care rezultă că utilizarea formularului nr. V, care figurează în anexa 5 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, este obligatorie. Potrivit domnului Brisch, în cazul în care, în cadrul articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, legiuitorul Uniunii ar fi dorit să facă obligatorie utilizarea formularului nr. IV, el ar fi putut formula această dispoziție în aceeași termeni ca cei de la articolul 67 alineatul (1) a doua teză din acest regulament. Prin ordonanța din 14 decembrie 2017, instanța menționată a respins această cale de atac și a înaintat cauza instanței de trimitere pentru a decide.
- 18 Instanța de trimitere expune poziția Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln), potrivit căreia utilizarea obligatorie a formularului nr. IV ar rezulta din modul de redactare a articolului 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, care ar fi o *lex specialis* în raport cu articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012. În cadrul abilitării sale de a adopta acte de punere în aplicare, în temeiul articolului 80 și al articolului 81 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, Comisia ar fi făcut obligatorie utilizarea formularului nr. IV.
- 19 Instanța de trimitere consideră totuși că modul de redactare a articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, precum și partea din formularul nr. IV intitulată „Aviz în atenția solicitantului” reflectă mai degrabă caracterul facultativ al utilizării acestui formular. În plus, ea are îndoieli cu privire la temeinicia analizei Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln) referitoare la efectele abilitării Comisiei de a adopta acte de punere în aplicare. Instanța menționată arată în această privință că articolul 80 din Regulamentul nr. 650/2012 abilitază Comisia să adopte acte de punere în aplicare care privesc numai stabilirea și modificarea ulterioară a formularelor menționate de acest regulament, însă nu o autorizează prin aceasta să modifice articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 astfel încât să facă obligatorie utilizarea formularului nr. IV.
- 20 În aceste condiții, Oberlandesgericht Köln (Tribunalul Regional Superior din Köln, Germania) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Pentru solicitarea unui [certificat] conform articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012, utilizarea, prevăzută la articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, a formularului nr. IV (anexa 4), elaborat în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 81 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, este obligatorie sau doar facultativă?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 21 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească în esență dacă articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 și articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014 trebuie interpretate în sensul că, pentru solicitarea unui certificat, în sensul articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, utilizarea formularului nr. IV este obligatorie sau facultativă.

- 22 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, atât din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cele ale principiului egalității rezultă că o dispoziție a dreptului Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând cont de termenii acesteia, precum și de contextul acestei dispoziții și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iunie 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 23 Potrivit textului articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, pentru a prezenta o cerere de emitere a unui certificat, solicitantul „poate” utiliza formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 81 alineatul (2) din acest regulament.
- 24 În plus, astfel cum reiese din articolul 65 alineatul (3) din Regulamentul nr. 650/2012, cererea de emitere a unui certificat trebuie să conțină informațiile enumerate la această dispoziție, în măsura în care solicitantul le deține și în măsura în care ele sunt necesare autorității emitente pentru a atesta elementele pe care solicitantul dorește să le ateste, și trebuie să fie însoțită de toate documentele pertinente, fie în original, fie sub formă de copii, care îndeplinesc condițiile necesare pentru a le stabili autenticitatea. Rezultă că, deși solicitantul trebuie să furnizeze informațiile de natură să permită autorității emitente să ateste elementele menționate, nu reiese totuși din articolul 65 din Regulamentul nr. 650/2012 că el este obligat să facă acest lucru utilizând formularul nr. IV.
- 25 Termenii articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 nu prezintă, așadar, nicio ambiguitate în ceea ce privește caracterul facultativ al utilizării formularului nr. IV. De altfel, îndoielile instanței de trimitere rezultă din modul de redactare a articolului 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, potrivit căruia „formularul care trebuie utilizat pentru solicitarea [unui certificat], menționat la articolul 65 alineatul (2) din [Regulamentul nr. 650/2012], este formularul nr. IV, prevăzut în anexa 4”. Potrivit acestei instanțe, ar putea decurge din această dispoziție că utilizarea acestui formular este obligatorie.
- 26 Articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014 trebuie însă coroborat cu anexa 4 la acest regulament, la care face trimitere și în care figurează formularul nr. IV. Or, în partea „Aviz în atenția solicitantului”, plasată la începutul formularului nr. IV, se precizează în mod clar că formularul nr. IV este neobligatoriu. Astfel, termenii „formularul care trebuie utilizat”, care figurează la articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, nu determină caracterul obligatoriu sau facultativ al utilizării formularului nr. IV, ci indică doar că, în cazul în care solicitantul ar dori să introducă cererea sa de emitere a unui certificat prin intermediul unui formular, formularul adecvat pentru a fi utilizat ar fi formularul nr. IV.
- 27 În plus, trebuie arătat că, potrivit articolului 38 din propunerea Comisiei de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și a actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor [COM(2009) 154 final], care a condus la adoptarea Regulamentului nr. 650/2012, care corespunde articolului 65 din acest regulament, s-a prevăzut că cererea de emitere a unui certificat trebuia să fie efectuată prin intermediul unui formular al cărui model figura în anexa I la această propunere. Modificarea, la articolul 65 alineatul (2) din regulamentul menționat, a modului de redactare a articolului 38 din această propunere lasă să se înțeleagă, în pofida intenției Comisiei, într-o etapă incipientă a lucrărilor legislative, de a prevedea utilizarea obligatorie a unui formular, că această intenție inițială nu a fost urmată de legiuitorul Uniunii. În consecință, geneza Regulamentului nr. 650/2012 confirmă de asemenea că reiese din termenii articolului 65 alineatul (2) din acest regulament că utilizarea formularului nr. IV, în vederea solicitării unui certificat, este facultativă.

- 28 Prin urmare, rezultă din interpretarea literală a articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 coroborat cu anexa 4 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014 că, pentru solicitarea unui certificat, utilizarea formularului nr. IV este facultativă.
- 29 De altfel, o asemenea interpretare este confirmată de analiza contextului în care se înscrie această dispoziție.
- 30 Astfel, trebuie arătat că articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012 stabilește o obligație a autorității emitente de a utiliza formularul nr. V, prevăzut în anexa 5 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, în scopul eliberării certificatului. Diferența dintre termenii articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, referitor la solicitarea unui certificat, și cei ai articolului 67 alineatul (1) din acest regulament, referitor la eliberarea acestui certificat, reflectă voința legiuitorului Uniunii de a nu impune utilizarea formularului nr. IV pentru solicitarea unui certificat.
- 31 În plus, trebuie să se constate că, în anexele 1-3 și 5 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, nu există indicații privind utilizarea facultativă a formularelor care figurează în anexele respective. Numai formularul nr. IV indică, în partea „Aviz în atenția solicitantului”, caracterul neobligatoriu al acestui formular. Această indicație este reprodusă de altfel și în alte versiuni lingvistice ale acestei anexe, printre altele în versiunile în limbile spaniolă, engleză, franceză, italiană și română.
- 32 O asemenea constatare confirmă voința legiuitorului Uniunii de a prevedea utilizarea facultativă a formularului nr. IV.
- 33 Această interpretare nu contravine obiectivului general urmărit de Regulamentul nr. 650/2012, care, după cum reiese din considerentul (59) al acestuia, este recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materie de succesiuni cu implicații transfrontaliere.
- 34 Astfel, deși partea „Aviz în atenția solicitantului” din formularul nr. IV precizează că utilizarea acestui formular, de către solicitant, poate facilita strângerea informațiilor necesare pentru emiterea certificatului, nu este mai puțin adevărat că, prin solicitarea unui certificat formulată în temeiul articolului 65 din Regulamentul nr. 650/2012, obiectivul Regulamentului nr. 650/2012 poate fi realizat în mod suficient de statele membre, în conformitate cu principiul subsidiarității, fără a fi necesar ca utilizarea formularului nr. IV să fie obligatorie.
- 35 În această privință, este necesar să se arate că, potrivit articolului 66 și articolului 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, autoritatea emitentă eliberează certificatul, după verificarea informațiilor furnizate de solicitant în temeiul articolului 65 alineatul (3) din acest regulament și după ce a efectuat, dacă este cazul, investigații conform articolului 66 din regulamentul menționat.
- 36 Rezultă din ansamblul acestor considerații că articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 și articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014 trebuie interpretate în sensul că, pentru solicitarea unui certificat, în sensul articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, utilizarea formularului nr. IV este facultativă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 37 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 65 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor și articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretate în sensul că, pentru solicitarea unui certificat european de moștenitor, în sensul articolului 65 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012, utilizarea formularului nr. IV, care figurează în anexa 4 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, este facultativă.

Semnături